

פרוטוקול מס' 4 (6)

מישיבת ועדת החינוך והתרבות
יום שלישי, כ"ח באב התשנ"ו (13 באוגוסט 1996), שעה: 9:00

<u>נכחו</u>	<u>חברי הוועדה:</u>	עמנואל זיסמן - היו"ר
		רפי אלול זאב בויס שמריהו בן צור
	<u>מוזמנים:</u>	טובה אזולאי - סגנית דובר משרד החינוך והתרבות איציק כהן - יו"ר המינהל הפדגוגי במשרד החינוך עו"ד דורית מורג - מנהלת המחלקה המשפטית במשרד החינוך ברוריה ניסים - משרד החינוך והתרבות
		ששי שילה - מנהל היחידה הכלכלית במרכז השילטון המקומי חנה להב - הסתדרות המורים שי לחמן - יו"ר אירגון ההורים הארצי שמואל רותם - חבר באירגון ההורים הארצי יוסי שא-נס - מנכ"ל הרשות להגנת הצרכן יצחק קדמן - המועצה לשלום הילד ד"ר משה קלמן - ראש השירות לבריאות השן, משרד הבריאות עו"ד מרים איסרוב - משרד הבריאות יצחק שפירא - יועץ לוועדת החינוך
	<u>מנהלת הוועדה:</u>	יהודית גידלי
	<u>קצרנית:</u>	אושרה עזידה
<u>סדר-היום:</u>		אישור תשלומי רשות תשנ"ז

אישור תשלומי רשות תשנ"ז

היו"ר ע' זיסמן:

אני פותח את ישיבת הוועדה.

יש לנו אינטרס לאומי וחינוכי, ששנת הלימודים תיפתח באופן סדיר ותקין, לשביעות רצון של כל הגורמים.

אתמול היה דיון בוועדת הפנים בנושא אבטחת מוסדות. אנחנו קיימנו דיון עוד לפני חודש בנושא. אני קראתי היום בעיתון "ידיעות אחרונות" ובעיתון "הארץ" את הידיעות בנושא ואני חושב שהם לא נותנות ביטוי מדויק למה שהיה אתמול בישיבה, אבל אני לא רוצה לעסוק בזה. כל יתר הנושאים שהם בסמכותה של הוועדה אנחנו נדון בהם במסגרת הוועדה.

היום אנחנו נדון בתשלומי הורים מרצון וזאת לאחר שפתרנו את בעיית תשלומי החובה של ההורים. בהזדמנות הזאת אני רוצה לשאול את כל הגורמים מה עוד מונע את פתיחתה של שנת הלימודים באופן סדיר? כאשר נושא אבטחת המוסדות הוא בטיפול של ראש הממשלה.

א' כהן:

יש בעייה עם שירותי הבריאות.

היו"ר ע' זיסמן:

אם יהיה צורך אנחנו נקיים עוד ישיבות של הוועדה לפני ה-1 בספטמבר כדי לטפל בגורם שמונע את פתיחת שנת הלימודים.

אנחנו נקיים ישיבה עם השר זבולון המר ב-28 באוגוסט בנושא פתיחת שנת הלימודים. אני מקווה שכל הבעיות שהיום הן מיכשול לפתיחת שנת הלימודים, יבואו על פתרונן עד לתאריך זה. ולא, נעשה כל יום מאמץ להסדיר את העניין. השר ביקש שלא נקיים את הישיבה בשעות הבוקר, אלא בשעה 12:00. כמו כן הוא הודיע לנו שהוא צריך לעזוב בשעה 13:30. אבל, אנחנו נקיים את הישיבה גם בהעדרו במידה והוא יעזוב ב-13:30. שנית, ועדת החינוך והתרבות תסייר בלוד ובראשון לציון בראשון לספטמבר. בלוד, לפי יוזמתנו ובראשון לציון, לפי בקשת ראש עיריית ראשון לציון. אנחנו נעביר את התוכנית המפורטת.

התבטאויותיהן של הנערות מקריית-גת ממשיכות להסעיר ואני ביקשתי, בעיצה אחת עם חבר הכנסת זאב בויס, ממנכ"ל משרד החינוך והתרבות לקיים ישיבה. הוא ביקש להמתין כי יכול להיות שהיום או מחר הוא יקבל את הדו"ח של המפקח המחוזי. אנחנו מעוניינים שהישיבה לא תהיה להצהרות, אלא ישיבה שאנחנו נוכל לבדוק בה את הנושא על כל היבטיו ולצעוד קדימה. אני עדיין לא קבעתי תאריך לישיבה, אבל אם היום יתברר שמר דל קיבל את הדו"ח הזה והוא מוכן שהישיבה תקיים מחר, אז תהיה ישיבה. ואם לא, נקיים אותה בהתחלת שבוע הבא.

אני מבקש מחבר הכנסת זאב בויס, שהוא יושב ראש ועדת המשנה, למסור לנו את המלצות הוועדה.

ז' בויס:

הסיכומים של ועדת המשנה מונחים לפני החברים. כפי שאמר היושב ראש, עניין תשלומי חובה וספרי הלימוד הוסדרו בישיבה הקודמת. בהמשך אנחנו עסקנו בתשלומי הרשות.

אני רוצה להודות לחברי ועדת המשנה שהקדישו זמן, מאמצים ורצון משותף להגיע להסכמה. מטבע העניין, במצב כזה הדרך לא הייתה פשוטה, אבל כאמור הגענו למסמך מסכם. אני רוצה להודות למר איציק כהן סמנכ"ל משרד החינוך, לאנשי אירגון ההורים הארצי בראשותו של שי לחמן, וכן למר יוסי שא-נס מנכ"ל הרשות להגנת הצרכן, ולששי שילה מנהל אגף הכלכלה בשילטון המקומי.

באופן כללי ניתן לומר שהיה ברור לכולם מלכתחילה שהחוזר שיצא, יצא בעצם שלא כדין במובן שהוא הקדים את הדיון בוועדה ואת האישור של הוועדה, לפחות לגבי תשלומי חובה. כאשר מסתכלים על המספרים אז חלק מהשינויים הם לא כל כך ניכרים בתוצר הסופי שהוצאנו תחת ידינו, בהסכמה. ההבדלים לגבי התשלומים כפי שמופיעים בהשוואה בין החוזר שהוצא מראש לבין הסיכום שלנו, לא ניכרים בעין כי הם לא כל כך גדולים. בכל זאת, בעינינו יש התקדמות רבה במובן של הורדת הנטל מההורים בכל מה שקשור לתשלומים, חובה ורשות. זאת מגמה מוסכמת. זאת מגמה שגם משרד החינוך בשעתו הציע עליה במכתב המפורסם של מר שושני. אנחנו רואים צורך שמשרד החינוך יחזור ויאשר, במסגרת הממשלה החדשה, את המדיניות הזאת משום שזה מה שמנחה את כל הגורמים. הויכוחים הם בניואנסים, בקצב ובהיקף. אבל, גם על כך נדמה לי שהגענו להבנות.

צריך לראות את הצמצום של נטל ההורים בכלים ובמסגרות נוספות שאנחנו הולכים לפתח עכשיו, ליצירת מערכת בקרה ופיקוח על ביצוע תשלומי ההורים. אנחנו מכירים בתופעה, שבעינינו היא קשה, שיש חריגות. גם בשנים הקודמות נקבעה מסגרת מסוימת והיו בלי סוף פריצות של המסגרת הזאת, בין אם ביוזמה ובהכתבה של מנהלי בתי ספר והמערכת המקומית ובסיוע של הורים לשתף פעולה בעניין הזה. זה נעשה מתוך יכולת שנעטפת באידיאולוגיה. אנחנו רואים חשיבות רבה ליישר את המערכת. למעשה, הוועדה הזאת תמשיך את עבודתה ומכאן ובמרוצת שנת הלימודים היא תהיה גורם שנועד לפקח ולבקר על הביצוע כרוחו וכלשונו של הסיכום. אנחנו חושבים, ואנחנו גם אמרנו, שנצטרך לנקוט באמצעים נגד גורמים שיחרגו בעניין הזה. גם זה מוסכם על כל כולנו. כדי שנוכל לטפל בזה הוסכם שתיעשה בדיקה במרוצת שנת הלימודים של הביצוע. משרד החינוך שיוביל את המהלך הזה יקח מידגם של מוסדות בארץ, אנחנו נבקר את המידגם הזה כדי לבדוק מה מתרחש בשטח. על בסיס המידגם הזה, אם נמצא חריגים, אנחנו נטפל בחריגים. בנוסף לכך, משרד החינוך, אירגון ההורים הארצי ומרכז השילטון המקומי, במסגרת השותפות שאנחנו עושים פה, יטפלו בחריגים ויעשו פעולה אכיפה במקומות שצריך לאכוף. הדברים האלה רשומים בסיכום של ועדת המשנה. אני רואה בזה חשיבות גדולה מאוד. אני חושב שזאת פריצת דרך והתקדמות, יותר מאשר הויכוח לגבי התשלומים.

בנושא תשלומים עבור טיולים עשינו כמה תיקונים משמעותיים משום שבנושא הזה מתגלגל הרבה מאוד כסף. התיקונים הם בעניין המהותי של התחשיבים, לא כל כך במספרים. אבל, ההבדל בין חישוב פר גולגולת לטיול לבין תחשיב פר אוטובוס הוא הבדל משמעותי בכסף בסופו של דבר. אנחנו קיבלנו מההורים הערות נכונות שאימצנו אותן. זה המקום להודות באופן אישי למר ריימונד לדווין על תרומתו לדיונים. אנחנו גם עשינו שינויים מהבחינה הצורנית. אנחנו ביקשנו ממשרד החינוך, וגם נענינו, שבחוזר שיסכם את הכל יהיו הדגשות של מילים בצורה ויזואלית שונה, טבלאות וכד', וזאת כדי לחזק את הדברים שלנו. כך נגרום ליתר תשומת לב וליישור המערכת. שיראו בחוזר הזה לא המלצה, אלא עניין מחייב.

יש עניין אחד בולט שבו היה לנו קשה מאוד להגיע להסכמה עד לרגע האחרון והוא בעניין ההגדרה, למה שייכת תוכנית "קרן קרב"? זה היה קשה משום ש"קרן קרב" מופעלת כתוצאה מהשקעה גדולה של כסף מצד גומרים שונים, לרבות תשלומי ההורים. היא תוכנית מאוד מבוקשת במערכת והיא כנראה מצליחה. בסופו של דבר אנחנו, אני נוטה לומר בהסכמה, השארנו את "קרן קרב" בהגדרה כפי שהוגדר היום או תחת הכותרת של רכישת שירותים מרצון של ההורים. המאמץ של ההורים היה להסב זאת למסגרת של התל"ן. אנחנו חשבנו, שבצד זה שנשאיר את זה כמו שזה כתוב, אנחנו נוסיף שהמשרד חייב להגדיר היטב מהי מעמדה של "קרן קרב" מהבחינה הזאת. שימו לב שבעמוד 2 של

הסיכום כתבנו: "ועדת המשנה ממליצה להנחות את משרד החינוך להכין חוזר מפורט שיתייחס לנושא התל"ן, לרבות תוכניות תיגבור לימודים ותוכניות יחודיות, ובתוך כך יגדיר את מעמדה של "קרן קרב" (על פי המלצות ועדת ברנדס), וזאת לא יאוחר מסוף פברואר 97. כלומר, גם קבענו תאריך למיסגור העניין הזה כדי שהדברים יהיו ברורים. אגב, זאת אחת הדוגמאות למשימות שנטלנו על עצמינו כוועדה שממשיכה לעקוב אחרי הדברים.

אני מאוד מקווה שמה שעשינו עכשיו זאת עבודה שלא נצטרך לחזור עליה. אנחנו נצטרך לעדכן את הדברים, אבל ברמה העקרונית יצרנו פה דפוס שאפשר לאמץ אותו לשנים הבאות.

ש' לחמן:

אני מבקש להתנצל בשמו של חברי ריימונד לדווין על כך שהוא לא משתתף בדיון, אבל, כפי שצוין כאן, הוא מילא תפקיד נכבד בדיוני הוועדה.

אני מבקש גם להודות ליושב ראש הוועדה, חבר הכנסת זאב בויס, ולחברי הוועדה. ועדת המשנה בראשותו של חבר הכנסת בויס, גם לפי הסיכום שמונח לפניכם, עשתה עבודה חשובה. העבודה הזאת היתה צריכה להיעשות במועדה זמן רב לפני פירסום החוזר המיוחד של מנכ"ל משרד החינוך, שפורסם שלא בדיון ולא באישור של ועדת החינוך של הכנסת. אם הוועדה היתה מגיעה לסיכומים האלה בחודשים אפריל ומאי, אז הכל היה נראה אחרת ולא היינו מגיעים עד לפתיחתה של שנת הלימודים כשהנושא החשוב של תשלומי ההורים עדיין לא מסוכם ומאיים בשיבוש פתיחת שנת הלימודים.

אנחנו נתנו את ידינו כמעט לכל הסיכום. יש לנו מספר הערות שבאו לידי ביטוי בדיונים עצמם וחבר הכנסת בויס מודע להן. אנחנו אמרנו שכיוון שאנחנו לא מסכימים בהכרח לניסוח כזה ואחר, אנחנו נרצה להביא זאת גם בפני ועדת החינוך וזה מה שאני מבקש לעשות. אני אתייחס לאותם הנושאים שמבחינתנו צריך לחדד אותם או שחסרים בהם דברים. היו דברים שנאמרו בוועדת המשנה ולא באו לידי ביטוי מלא בסיכומים עצמם. ביותר מ-90% הכל מסוכם והאישור כאן יהיה מהיר וללא שום בעיות. אלא שהיו דברים שאני רואה חובה לעצמי, כנציגי אירגון ההורים הארצי, להביא לידיעת הנוכחים. יש בעיות שעדיין לא נפתרו למרות הרצון הטוב, והיה רצון טוב.

לגבי נושא תשלומי חובה סעיפים 1.א., 1.ב., ו-1.ג. אין לנו הערות, להוציא ג(1) שבו נאמר: "שר החינוך או מנכ"ל המשרד יתיצבו בפני ועדת החינוך או יאשרו בכתב את מכתבו של ד"ר שושני מיום 21 ביוני 94 אודות הכוונה לביטול הדרגתי של סעיף חומרי לימוד וכו'". חסר כאן לוח הזמנים. דובר שזה יהיה עד שנת תשנ"ח. זאת היתה החלטת ועדת החינוך מה-17/7/96. זה מופיע בהחלטות הוועדה וזה לא מוזכר כאן. כדאי לאזכר זאת ולהוסיף בסוף הסעיף את המילים: "עד שנת תשנ"ח". לדעתי זאת השמטה.

י' שפירא:

מה המשמעות של עד שנת תשנ"ח? האם זה יחול עד שנת תשנ"ח או ששנת תשנ"ח היא השנה האחרונה שזה יחול?

ש' לחמן:

שנת תשנ"ח תהיה השנה האחרונה לסעיף הזה של התשלום. כך זה הופיע במכתבו של שושני. אני מבין שזה מקובל ואין כאן חילוקי דיעות.

בסעיף (2) ג. של בריאות השן כתוב: "משרד הבריאות יציג בפני ועדת החינוך את מרכיבי העלו והעלות הכוללת של השירות". עד כמה שידוע לי, עד היום נתוני משרד הבריאות לא הוצגו, לא בפני ועדת המשנה ולא בפני ועדת החינוך.

ז' בויס:

אנחנו פנינו למשרד החינוך בעניין הזה.

ד"ר מ' קלמן:

ברצוני לברך את ועדת המשנה על עבודתה.

סעיף 2 המתייחס לבריאות השן הוא סעיף טוב מאוד וחבל שהוא לא היה לפני עשר שנים. לפני מספר שנים קבעה הוועדה שאסור לרשות מקומית לגבות את האגרה בלי אישור ספציפי מהמחלקה לבריאות השן. זה החזיק מעמד כמה שנים תוך שיתוף פעולה עם ועד ההורים הארצי. אבל, היום יש רשויות מקומיות שגובות את האגרה מבלי לפנות אלינו ומבלי לקבל את האישור והייתי רוצה את עזרתו של היושב ראש ואת עזרתה של ועדת המשנה בטיפול בנושא. בניגוד לאגרות בריאות, משרד הבריאות הוא מיניסטרוני בנוגע לבריאות השן. אנחנו לא מפעילים שום שירות, אנחנו קובעים את הסטנדרטים. אנחנו מנסים לעשות אבטחת איכות לפי הרמה האפשרית ואנחנו רוצים לדאוג לכך שאנשים לא לוקחים כסף לשווא.

לאחרונה, הרשות המקומית במעלה אדומים חתמה הסכם למתן שירותי בריאות לחברה בשם "מרכז הבריאות חנה". מרכז הבריאות הזה נכנס לבתי ספר לבדוק את התלמידים ובזמן הבדיקה הם עושים תעמולה למרכז הבריאות שלהם, על מנת לשכנע את ההורים לבוא לטיפולים נוספים שלא כלולים בסל. זאת אומרת, זה עסק מסחרי מלוכלך, אבל לי אין מה לעשות. אני מאוד מבקש מכבוד היושב ראש לעזור לנו מפני שהרשות המקומית לא מעוניינת לשמוע אותנו. קשה מאוד להוכיח את הפירסום, אבל אנחנו יודעים טוב מאוד מה שהם עושים. בזמנו, הוועדה הזו אמרה שיש הסתייגות רבה מפעילותם של כל מיני גופים שבנימוקים של חופש העיסוק ותחרות חופשית ניכנסו לבתי ספר. לא רק שהילדים הם הקורבנות, אלא שההורים חושבים שמדובר בחברות טובות, מכיוון שהן כבר נותנות שירותי בריאות. לא בודקים שום דבר, פשוט החברה הזולה ביותר היא זו שמקבלת על עצמה את הטיפול בילדים. השירות הוא למטה מכל ביקורת ואני מוחה על כך. אני מודה שאני לא יודע איך לפתור את הבעיה ולכן הסעיף הראשון הוא מאוד מוצא חן בעיניי ואני מקווה שנוכל לעבוד תחת הכוונת הוועדה במציאת פתרון לבעיה.

לעניין גובה האגרה ברצוני לומר שאני השנה כתבתי מכתב למשרד החינוך ושלחתי גם העתק לוועד ההורים הארצי ובו בקשה לא להעלות את האגרות. ישנן שתי סיבות לכך. ראשית, ישנה ירידה משמעותית בעששת שיניים בילדי ישראל בעשר השנים האחרונות, הודות להפלת מי שתייה ואנחנו מאוד גאים בכך. כמו כן, יש ירידה של קרוב ל-50% בתחלואה של עששת שיניים בילדים בני 5 ו-6. בתל אביב רבתי יותר מ-50% של הילדים בגיל זה נכנסים לבית הספר נקיים לגמרי מעששת. לכן, מבחינת הטיפול יש פחות חשיבות מהחשיבות שהיתה פעם. אין לי בעיה להוריד באופן הדרגתי את החלק של הטיפול. כאחראי על רפואת שיניים בארץ, החלק החשוב לי ביותר הוא החלק המניעתי. בחלק המניעתי מדובר על חינוך לבריאות השן, שטיפות הפה, שימוש במברשת שיניים. אנחנו צריכים לצאת מהקונספציה של מרפאת שיניים עם טיפולים וללכת יותר לטיפול מניעתי שהוא הרבה יותר מתאים למשרד החינוך ולוועדת החינוך. אני לא מעוניין בהתערבות מסיבית בילדים. הכוונה שלי לתת זאת לרופא השיניים.

אני אספק פירוט מיוחד ברגע שאחזור מהחופשה שלי. אני מתחייב שחבר הכנסת זאב בויס יקבל את הפירוט המדויק.

היו"ר ע' זיסמן:

זאת אומרת לפני פתיחת שנת הלימודים.

ד"ר מ' קלמן:

כן.

ישנן כמה רשויות מקומיות שביוזמתנו לא פותחות כלל מרפאה, אלא רק נותנות שירות מניעתי. זה האידיאל. לוקחים שיננית שמשתפת פעולה עם המורים ומלמדת את הילדים לצחצח נכון. היא מחלקת מברשות ומשחות שיניים ומדגימה גם בעזרת סרטים ופוסטרים את עניין המניעה. הדבר הזה הוא הסל הקטן. למיטב ידיעתי, ביססנו את זה כך שחצי משרה של שיננית יכולה לכסות כאלף ילדים. השיננית נותנת שעה או שעתיים של לימוד כל שנת לימודים. היה רצוי לתת יותר. אנחנו כוללים בזה את העלות של מברשות ומשחות שיניים, חומרי לימוד.

קיומה של ועדת המשנה הוא מפנה מאוד חיוני מפני שבשנים הרבות שאני משרת בשירות הוזמנתי פעם בשנה לוועדת החינוך והתרבות, ולא היה לי שום קשר אחר כך עם המחוקק. המצב הזה הוא לא טוב. אם תהיה פה מסגרת קבועה זה יוכל לעזור לנו בכך שיהיה לנו כתובת לפנות אליה. ראשי המועצות שפנינו אליהם כלל לא היו התעניינו בנושא ולפעמים ועד ההורים המקומי מסרב לשלם את האגרה. ההורים שייכים לכל מיני ביטוחים אז למה להם לשלם? ילדים שאין להוריהם יכולת כלכלית הם אלה שסובלים. משרד הבריאות גם משתתף בעלויות השירות, לא בהרבה אבל משתתף. השירות נסגר ביותר מ-30 רשויות מקומיות מתוך 161 רשויות מקומיות. האנשים שיושבים בוועד ההורים הם לא האנשים העניים, זאת עובדה, למרות שהסובלים הם הילדים להורים העניים. לכן טוב מאוד שהוועדה תפקח, כאשר יש חובה לשלם, שישלמו זאת, ועוד איך.

היו"ר ע' זיסמן:

אנחנו מבקשים ממך להמציא לנו את המחירים ואת העלויות לפני פתיחת שנת הלימודים.

י' שא-נס:

כתושב מעלה אדומים אני חייב לומר כך. אנשי השילטון המקומי יעידו שהעירייה שם מתפקדת באופן יוצא מהכלל בכל המישורים. "מרכז חנה" הוא מרכז מצוי. אין לי קשרים איתו ולא היו. אני גם לא מטופל שם. אני מתכוון היום לדבר, באופן וולנטרי, עם ראש העיר במטרה לשרש את התופעה של הפירסומת שאני מניח שהיא קיימת.

ש' לחמן:

נושא הטיולים הוא נושא כאוב ורציני. מדובר בכסף כבר של הורים. להערכתנו מדובר ב-600-700 מיליון שקלים בשנה. אלו כספים שאנחנו ההורים לא היינו אמורים לשלם אותם. הטיולים, על פי הגדרתם ומהותם, הם חלק בלתי נפרד מהתוכנית החינוכית הבית-ספרית ואין על ההורים לשלם. הסיכום שלנו הוא לגבי השנה. אתה דיברת על כך שצריך להגיע לאיזשהו הסדר רב שנתי כדי שהריטואל השנתי הקבוע הזה לא יחזור על עצמו ערב פתיחת שנת הלימודים. אני מסכים שצריך להגיע להסדר רב שנתי, במסגרת ההסדר הרב שנתי הזה אנחנו נרצה לראות בביטול הדרגתי של תשלומי הורים בנושא טיולים. אחת דרישות היסוד שלנו במסגרת המאבק לביטול התשלומי, במסגרת ועדת ברנדס, היתה שהמדינה תיקח על עצמה מימון טיול שנתי ארוך אחד לכל תלמיד בשנה. אנחנו נמשיך לממן את שאר הטיולים הקצרים. זאת צריכה להיות תרומת המדינה בנושא הזה שכפי שאמרתי מהווה נטל כבד על ההורים.

ז' בויס:

אין לי ויכוח לגבי הצהרת הכוונה. אבל, זה משהו לא אופרטי ברגע זה.

ש' לחמן:

אני רוצה גם לציין לטובה את היענותו של משרד החינוך, למרות שזה לקח לנו שלוש או ארבע שנים, לצרף נציג של אירגון ההורים הארצי לוועדת העלויות של הטיולים. עד עכשיו העלויות נקבעו מידי שנה על ידי כל הגורמים הנוגעים או לא נוגעים בדבר, למעט נציגי אירגון ההורים הארצי. מעכשיו נהיה שותפים.

נושא רכישת שירותים מרצון. הגענו לנושא הכאוב של "קרן קרב". אני שלחתי מכתב לחבר הכנסת בויס בנושא הזה והוא ענה לי. במכתב אני ביקשתי רשות לפנות לוועדת החינוך של הכנסת על מנת שהיא תביע את דעתה, ואם יהיה צורך גם תחליט בנושא. "קרן קרב" במהותה, במקורה, על פי הגדרתה כתוכנית לימודים נוספת, היא חלק בלתי נפרד מתוכניות התל"ן. היא כפופה להוראות התל"ן של משרד החינוך. לא יתכן לקחת את "קרן קרב" שזה פרויקט בהיקף ארצי בעלות של עשרות מיליוני שקלים, כאשר ההורים נושאים במימון של לפחות שליש מהתוכנית הזאת, ולהגיד בואו לא נתייחס לנושא הזה כלל בחוזר מנכ"ל. במסגרת דיוני ועדת המשנה הסכמנו להוציא את הדוגמא של "קרן קרב" מכלל הדוגמאות של רכישת שירותים מרצון. אין התייחסות לנושא הזה, הנושא הוא בעייתי וכואב. הוא הגיע כבר לבג"ץ ואנחנו מקבלים עשרות תלונות בשנה בנושא הזה. לא יתכן להתעלם מהנושא הזה ולא יתכן להגיד שהוא לא קיים. אי לכך, אנחנו מבקשים שבחוזר מנכ"ל החדש, שיפורסם בקרוב, יוגדרו בפירוש "קרן קרב", תוכניות לימודים ותוכניות יחודיות כתוכניות לימודים הכפופות להוראות התל"ן בשנת הלימודים תשנ"ז.

ז' בויס:

לדעתי, מה שאנחנו הצענו עכשיו זוהי מדריגה אחת לשלב שבו הנושא הזה יבוא למיצוי של דיון ולהביא להגדרה חד משמעית איפה עומדת "קרן קרב" מנקודת משרד החינוך, מתוך הבהרת רצונם של ההורים הוא לראות את זה כחלק מהתל"ן. אני לא חושב שנוכל לאנוס בצורה כזאת את משרד החינוך לדבר הזה ולכן אנחנו הצענו את שלב הביניים הזה כדי להביא, בפרק זמן מוגדר, שמשרד החינוך יגדיר בדיוק מעמדה של "קרן קרב". קבלת הצעת ההורים עלולה לגרום למצב שפה ישפכו את התינוק יחד עם המים.

א' כהן:

ישנה אפשרות להתייחס לכל מילה ולכל משפט בסיכום ואני חשבתי שלא זאת הכוונה. לצורך העניין הזה הוקמה ועדת משנה שקיימה סדרה ארוכה של דיונים וויכוחים די נוקבים. מצוין פה במפורש שהמלצות הוועדה התקבלו פה אחד על דעת כל חברי הוועדה. אני מקווה שיוסכם על דעת ועדת החינוך שהמלצות הוועדה שרירות וקיימות כפי שהן מופיעות פה בפרוטוקול. אני מציע לא לפתוח כאן לדיון לא את נושא "קרן קרב", לא נושא תל"ן ולא את נושא הטיולים, כי אחרת לא נצא מזה.

עו"ד ד' מורג:

התקנות של התל"ן הן מאוד מפורטות ומוגדרות לגבי מה צריך לעשות. בדרך כלל מדובר על יוזמת הורים והתוכנית של "קרן קרב" לא מתאימה להגדרה בתקנות ולכן רצינו למצוא לזה מסגרת אחרת. אלה תשלומי רשות, כאשר החלק הגדול ממומן על ידי משרד החינוך בתוכנית הזאת. אם ננתב את זה לתוכנית תל"ן אז יש חשש שאנחנו נמצא את עצמנו לא יכולים לפעול. לכן, הייתי מקבלת את סיכום הביניים כפי שהוצג בוועדה כדי שמשרד החינוך יגדיר את הנושא בחוזר המנהל הכללי.

היו"ר ע' זיסמן

כשאני קראתי את המילים "פה אחד" שבסיכום חשבתי שלא נתעכב על הסיכום, אם כי היו מקרים שבהם אנשים שינו את דעתם. דבריו של שי לחמן, עד עכשיו, לא היה בהם כדי לערער את ההחלטה שהתקבלה פה אחד.

ש' בן-צור:

אני קורא את סעיף 7(ה) ואני חושב שלא צריך לדון בזה. אם נציגי ההורים רוצים להעלות את נושא התל"ן, הם רשאים לפנות ליושב ראש הוועדה ולקיים דיון בנושא הזה, על כל מרכיביו. אבל, אני חושב שלא כדאי לרדת לפרטי פרטים ולכן אני מציע לקיים כאן מיצוות "והתעלמת" על מנת להתקדם הלאה בנושא. אני מבקש לעבור לסעיפים הבאים, כאשר יש אפשרות בידי נציגי ההורים לפנות לאחר מכן במשך שנת הלימודים.

ז' בויס:

אנחנו מבקשים הגדרה מדויקת של התוכניות של התיגבור, של התוכניות היחודיות, במיוחד לגבי "קרן קרב" וזה כתוב פה. אנחנו מביעים בכך עמדה שההורים במיוחד עמדו עליה, שהם רוצים לראות זאת במסגרת התל"ן. הפיסקה האחרונה של הסעיף הזה אומרת: "החוזר יגובש בשיתוף כל הגורמים הנוגעים בדבר". זאת אומרת, שהמשרד לא יגדיר על פי תפיסת עולמו, כי אז יתכן והוא לא ישנה שום דבר. אנחנו כתבנו שהחוזר יגובש בשיתוף כל הגורמים הנוגעים בדבר, שהם הגורמים שישבו פה וישבו בוועדת המשנה. כלומר, הוא לא יוכל להוציא חוזר חד צדדי. הוא יצטרך לבוא איתנו בדברים ורק אחר כך להוציא חוזר שתוכנו יגובש ביחד. השורה האחרונה בעמוד 2 היא מבחינת המעט שמחזיק את העניין כולו, שתהיה יכולת להורים להביא את עמדתם בעניין והחוזר הסופי שיצא יתן פתרון שיראה גם לנו.

ש' לחמן:

חבר הכנסת בויס, אני לא חולק על דבריך, הרי הסיכום הזה וההמלצה נעשה גם על דעתינו. סוגיית "קרן קרב" היא קושיה קשה ואקוטית ועצם העובדה שבחוזר המנכ"ל לא תהיה שום התייחסות ל"קרן קרב" ועצם העובדה שהתוכנית הזאת לא תוגדר ככפופה להנחיות התל"ן, אז אני מודיע לכם חד משמעית שבשנת תשנ"ז יהיו לנו צרות צרורות עם "קרן קרב". אם ועדת החינוך של הכנסת חושבת שעד לגיבוש, עיבוד ופרסום של חוזר חדש, שבו כמובן נשותף, לקראת שנת הלימודים הבאה זה מספיק וניתן לשנה הזאת להתגלגל ולהגיע לסיכומה כשהנושא הזה אינו פתור וגורם לנו צרות ופניות, אז אני חושב שבנושא הזה התעלמות היא פתח לבעיות נוספות. ניתן היה למצוא ניסוח או התייחסות של ועדת החינוך שתציין שעד לגיבוש חוזר מנכ"ל חדש "קרן קרב" כפופה להנחיות התל"ן. הכוונה היא שהנושא הזה יהיה כפוף בסך הכל להנחיות של משרד החינוך, כי הנחיות התל"ן נותנות את המסגרת האירגונית, יש צורך להגיש בקשה. צריך לקבל אישור, יש יותר פיקוח ובקרה. היום הנושא הזה פרוץ לחלוטין, אז למה לא נעשה זאת עכשיו?

ז' בויס:

אני מוכן לחפש ניסוח לעניין, אבל שלא יעצור עכשיו את הגלגלים של התוכנית.

ש' לחמן:

בואו נקיים דיון נפרד.

היו"ר ע' זיסמן:

אני מציע להשאיר את הנוסח כפי שהוא, גם הוא מוסכם עליך. מה עוד שאני חושב שזו התקדמות גדולה גם מבחינת אירגון ההורים הארצי. אני מציע להסתפק בזה שיהיה דיון בסוף שנת הלימודים.

ז' בויס:

אני מציע שנקיים דיון שיהיה מסד והתחלה של התהליך הזה.

ש' לחמן:

ההערה הבאה היא לגבי עמוד 3, סעיף 2.3 א. הסעיף יכתב מחדש כפי שמופיע לא בחוזר מנכ"ל תשנ"ו, זאת טעות. הכוונה היתה לחוזר מנכ"ל התשנ"ה. אני מבקש לתקן זאת.

ז' בויס:

אתה צודק, זאת טעות דפוס.

ש' לחמן:

באותו סעיף א. צריך לתקן עוד טעות דפוס. צריך לכתוב: "...בין ועדי ההורים ובין הרשות המקומית."

ז' בויס:

נכון.

ש' לחמן:

בסעיף ג. כתוב: "ביטול של סעיף זה יעשי באופן הדרגתי." אנחנו מבקשים שיקבע לוח זמנים ולא להשאיר את המילים ביטול הדרגתי, משום שהוא יכול שיכול להימשך עשור או מי יודע כמה.

ז' בויס:

אני מציע שנקבע את העיקרון. אני מציע שמרגע שקבענו את העיקרון שהוא יבוטל בהדרגה, אז בוא רק נתחיל לראות שהעניין מתגלגל ואז בשלב מסוים אפשר יהיה לקבוע מועד. אני לא רוצה לקבוע מעכשיו תאריך מסוים. על סמך מה אני אקבע שנה כזאת או אחרת?

ש' לחמן:

אבל ביטול הדרגתי יכול להיות עד אין סוף.

היו"ר ע' זיסמן:

בעוד חצי שנה אנחנו נבדוק את הנושא מחדש.

ש' לחמן:

בסדר.

אין לנו הערות לגבי סל תרבות, מסיבות ודמי חבר. אני רוצה לציין שבניגוד לשאר התשלומים, אירגון ההורים הארצי לא פנה, לא ביקש ולא קיבל להגדיל את דמי החבר לאירגון מתוך התחשבות במאמץ הכולל להפחתת הנטל.

הבעייה העיקרית שעמדה על הפרק והסוגייה הקשה ביותר היא בעית האכיפה. חוסר ההפרדה בין תשלומי חובה ותשלומי רשות והצורך בקביעה סופית של מנגנוני אכיפה לטווח של מספר שנים. בסעיף 3.2 אני מבקש להציע הצעה שאני חושב שהיא הצעה הגיונית וקונסטרוטיבית ואני רוצה להניח שההצעה הזאת לא תיתקל בהתנגדות. ההצעה היא שתוקם ועדת קבע משותפת, לא שכל גורם כמו שמפורט כאן יטפל מול הגורמים הכפופים או הקשורים אליו, אלא שתוקם ועדת קבע משותפת בהרכב של שלושת הגופים, קרי; משרד החינוך, מרכז השילטון המקומי ואירגון ההורים הארצי, לטיפול בתלונות הורים ונקיטת צעדים הולמים כלפי מקרים חריגים. אפשר לנסות זאת למשך שנה אחת. צריכה להיות ועדה שתתכנס אחת לחודש או אחת לחודשיים שתרכז את הטיפול בזה ואז נוודא שיש לזה שיניים.

ד"ר מ' קלמן:

רעיון יוצא מהכלל.

א' כהן:

אני חושב שזה רעיון לא נכון בתפיסה. השאלה היא האם אני רוצים להקים מערכת ממורכזת המורכבת משלושה או ארבעה אנשים שישבו בירושלים ויפקחו על מערכת החינוך במדינת ישראל על כל הנושאים, ובכלל זה התשלומים של כל אחד מבתי הספר ושל כל אחת ואחת הכיתות. אני חושב שזה בלתי אפשרי. מה שקבענו פה הוא זה שצריך להיעשות. בוועדת המשנה אנחנו אמרנו שאם ישנן חריגות שקשורות בוועדי ההורים, אירגון ההורים הארצי יטפל בזה. אם ישנן חריגות שקשורות במנהלי בתי הספר, משרד החינוך יטפל בזה ובמקרים של חריגות מצד של הרשויות המקומיות, מרכז השילטון המקומי יטפל בהן. אנחנו נדאג להעברה מסודרת של כל החוזרים והתלונות ואנחנו נפיץ אותם בין כל אחד ואחד מהגורמים. בעיקרון, הטיפול של המשרד נעשה במסגרת מחוזית ולא במסגרת המטה בירושלים. אם אנחנו רוצים לטפל בכל התלונות של כל מדינת ישראל, אז לא זאת הדרך. הדרך היא קרוב ככל האפשר לרשות המקומית וקרוב ככל האפשר למנהל בית הספר.

ד"ר מ' קלמן:

אם תהיה ועדה ציבורית עליונה ומכובדת אז בתי הספר יראו אותה אחרת. הם יתייחסו אליה בכבוד.

ש' לחמן:

בסעיף 3.7 כתוב: "ועדת המשנה מציעה שוועדת החינוך הישובית תקים ועדת משנה קבועה למעקב אחר נושא תשלומי ההורים." האירגון מבקש שההמלצה הזאת תהפוך ליותר מהמלצה של ועדת החינוך של הכנסת, ולוודא באמת שיוקמו ועדות ציבוריות מקומיות. עשינו זאת בנושא של בריאות השן, בנושא של שירותי הבריאות לגבי תשלומי חובה, אז קל וחומר ועל אחת כמה וכמה שוועדות כאלה צריכות לפקח על תשלומי הרשות, מפני ששם זורם הכסף הגדול ושם קיימות הפרצות.

י' קדמן:

מאחר ועדת המשנה עשתה עבודה כל כך רצינית וכל כך מקיפה, אני הייתי מבקש ששני דברים שלא מצאתי אותם יכללו פה, למרות שהם אולי מובנים מאליהם. ראשית, הדגשה פעם נוספת שאין לנהל משא ומתן על תשלומי הורים באמצעות התלמידים ואין להשתמש בתלמידים כמוקד לסנקציות כאשר יש ויכוח עם ההורים. זה מקובל על משרד החינוך מימלא, ומאחר ומימלא יש פה דברים שחוזרים על דברים שכבר נאמרו, אז אני מאוד מבקש שזה ישתקף כאן במסמך, כי במציאות בשטח עושים זאת.

היו"ר ע' זיסמן:

בסדר.

י' קדמן:

שנית, לא מצאתי כאן מספיק הדגשה, למרות שזאת עובדה שקיימת בשטח, לגבי הצורך שבחוזרים השונים, אם הם מוצאים על ידי הרשות המקומית או בית הספר, תהיה הפרדה ברורה בין תשלום חובה לתשלום רשות. היום הדברים מעורבבים. אני יודע שאני אומר דברים שיש עליהם הסכמה, אני רק מבקש שמאחר ועשו עבודה כל כך כוללנית, שזה גם יכלל.

שלישית, עניין הסמנטיקה. כאשר מדובר על הפרות מאוד בוטות לפעמים של מנהלי בית הספר בנושא של תשלומי הורים אז הניסוח פה הוא מאוד עדין. במסמך קראו לזה "תופעה של חריגות מההנחיות". אבל, כאשר מדובר בהורים שמסיבה כלשהיא לא שילמו אז כבר פה מרימים את הכפפות וקוראים לזה בשם "סרבני תשלום". אני מציע במקום "סרבני תשלום" לכתוב "לרבות בעיות של אי תשלום". למה להדביק סטיגמות על הורים? לפעמים באמת הורים לא יכולים לשלם. אני לא רוצה שאנשים יסתובבו עם השם "סרבני תשלום". נהגנו בעדינות כלפי מנהלי בתי ספר, דיברנו על "חריגות מנוהלים" אז בואו נקרא לזה "לרבות בעיות של אי תשלום".

היו"ר ע' זיסמן:

שלושת ההערות שלך מתקבלות ואנחנו גם נדגיש זאת בהודעה לעיתונות.

י' שא-נס:

יש פה סעיף שהוא לא קיים, למרות שהוא עלה, והוא לגבי נושא השאלת ספרי לימוד וספריות השאלה. מראציק כהן הוא מאוד בעד העניין לגופו. אני מדבר על הקמת מחסנים של השאלת כל ספרי הלימוד לכל התלמידים בכל בית ספר, החל מתשנ"ח, כחובה. להפוך את פרויקט המתנס"ים לחובה. זאת אומרת, שהורה לא יצטרך לקנות ספרים. אם זה לא יהיה חובה אז מנהלים שהם לא דומיננטים ולא יצירתיים לא ילכו על זה.

ש' לחמן:

בסעיף 3.6 המשפט "במסגרת האמור לעיל" מופיע פעמיים וצריך למחוק אותו. בפיסקה הראשונה יש טעות וצריך להיות כתוב: "...לרבות נושא בעיות של אי תשלום".

ח' להב:

אני נציגת הסתדרות המורים ונציגת אירגון המנהלים.

בוועדת המשנה לא הופיע שום נציג של מישהו מהשדה, כולל מנהלים, שהיה יכול לבוא ולהצביע על בעיות ממשיות. למשל, על פי חוזר מנכ"ל הספרייה המודרנית של שנת 1996 לא מדברת רק על ספרים. היא מדברת על תוכנות, סרטי וידיאו וקלטות. כאן הנושא הזה כלל לא מופיע, למרות שהוא בעייתי.

אני מברכת על המגמה של הורדת הנטל מההורים, אלא שאני לא מוצאת כאן מתן תשובות הולמות לחללים שנוצרו. המגמה הזאת התחילה לפני שנתיים ואז הודיעו שתרומת שיכלול ושיכפול יורדת. הוא הופיע כרשות. לידיעתכם, תרומת השיכלול היא בעצם הסעיף שהביא להצטיידות בית ספר ואין שום גורם שמצייד את בית הספר. כמנהלת בית ספר אין לי אף גורם תקציבי שממנו אני יכולה לקנות טייפ וטלביזיה או ציוד אחר. התקציבון הזה נתן איזשהו מענה, במיוחד כשרצינו לעשות תוכנית-אב. משהורד התקציב הזה אז אין אף אחד שנותן, לא הרשות המקומית ולא משרד החינוך. אז מאיין תבוא הישועה? בתי ספר עשירים מגייסים את הכספים האלה, אבל זאת לא שיטה לכל עם ישראל בכל בתי הספר.

אני לא מבינה למה כל שנה ישנו הריטואל הזה? אני שואלת, ובגדול, איזה מוסד או אירגון אין לו איזשהו תקציב בסיסי, ברור וידוע, שעל פיו הוא מתכנן יעדים וסדרי עדיפויות? כמנהלת בית ספר 20 שנה אני מוכרחה להגיד לכם שכל השנה הנושא הזה גורם לי לתיעוב. אני לא מבינה איך מצד אחד תובעים ממני ניהול יעיל ואפקטיבי, ומצד שני עדיין בתאריך כזה אני לא יודעת כמה כסף יעמוד לרשותי? אז איך אני יכולה לתכנן משהו יעיל במצב כזה?

כנציגת מנהלים וכנציגת הסתדרות המורים אני אומרת שאותי כלל לא מעניין מאיפה יבוא הכסף. מדינת ישראל נתנה לי מנדט לנהל בית ספר ולמלא את מטרות החינוך והיא לדידי צריכה לדאוג לזה. למה המוסד החינוכי צריך להיות תמיד באמצע הויכוח מי יממן את נייר הטואלט של הילדים? משרד החינוך, הרשות המקומית או ההורים? אני נוקטת בכוונה במילים בוטות משום שעל זה בדיוק החיים שלנו עומדים. אנחנו שקי האיגרוף של כל השיטה הזאת משום שמכל צד באים אלינו בטענות.

אין קשר בין כל מה שקורה במערכת החינוך, על ההתפתחות והמסרים, לבין החוזר הנכבד הזה של התשלומים, וזה כבר יותר מעשר שנים. מערכת חינוך שמוציאה מחוץ לגדר מי שלא יוזם חידושים ופרויקטים, איפה כל זה בא לידי ביטוי בתשלומים? אני כבר מנהלת עשרים שנה ואין שום שינוי במערך התשלומים. מאיפה יעשו את החידושים? מאיפה יפרצו את הגדר? אין תקציב אחר, אנחנו חיים רק מזה. אל תקראו לזה תשלומי הורים, תדאגו לי לתקציב.

אני לא הוזמנתי לוועדת המשנה ואני לא יכולה לומר שאני נותנת חותמת גומי על הנייר הזה. אני מעלה את הבעיות העקרוניות שנובעות מהמסמך הזה ואני אומרת שלבית הספר אין תקציב אחר. הכריחו אותו שבינו לבין ניהול אפקטיבי יהיה תשלומי הורים. הכריחו אותי, אני לא רוצה את זה. גורמים לי להיות תלויה בדבר הזה. אם אני לא משתמשת בזה, אז אין לי תקציב אחר ויוצא שאני מנהלת לא אפקטיבית ושאני לא מובילה את בית הספר למהלכים. לא נותנים לי מענה. מצד אחד, המשרד דורש ממני פרויקטים וחידושים, אבל הוא לא אומר לי שיש לזה תקציב. מדברים על שליחת מידע להורים, אבל האם מישהו העלה את התקציב של השיכפול? התקציב של השיכפול ירד מהשנים הקודמות. מעבר למסמך הנכבד הזה, אני מבקשת שיגידו לי מהיכן יהיה הכסף?

הנזק הגדול ביותר של כל השיטה הזאת הוא בכך שמרעילים את היחסים בין בתי הספר וההורים. זה הדבר הכי נוראי שיכול להיות. זה באמת כסף קטן, הרי המדינה באמת מוציאה כסף גדול על המבנים, המורים והכל. בגלל הכסף הקטן הזה יש מערכת יחסים מורעלת, משום שדרכו של העולם היא שמי שבידו הכסף הוא החזק ואני מצירה על

כך. מצד אחד, משרד החינוך מדבר על שותפות עם ההורים ופתיחות, אני לא שותפה עם מישהו שרוכב עליי ומבקר אותי על הכסף, זה לא הולך ביחד. הדברים צריכים להיות ברורים ולצערי אנחנו נופלים בין הכסאות.

אני מאוד מבקשת שלהבא נציגות המנהלים תהיה שותפה בדיונים מהסוג הזה. אני מבקשת שלוועדת המשנה שתעקוב אחרי תלונות כדאי להוסיף במסמך גם תלונות מנהלים, זאת משום שיש גם הרבה תלונות של מנהלים ולא רק תלונות של הורים. לפעמים הורים בעצמם גורמים לחריגות בדרישות שלהם, כי הם רוצים יותר חידושים ופרויקטים מהמנהלים עצמם. אני מציעה לוועדה, בקצת סרקזם, שאם היא רוצה לחסוך לעצמה מאמץ כי אז היא לא צריכה לעשות מידגמים בכל הארץ. היא יכולה להתמקד רק בעיר תל אביב ושם היא תמצא את הכל.

היו"ר ע' זיסמן:

האם את מחליפה את יהושוע קרני?

ח' להב:

כן.

היו"ר ע' זיסמן:

אני רציתי לדעת זאת משום שאני בדקתי ואני לא ראיתי שהוא העיר את ההערות שאת מעירה ולכן אני מבין שחל איזשהו שינוי. כל הטענות שלך הן טענות של מנהלת וכמנהלת מי שמייצג אותן הם נציגי משרד החינוך והתרבות. אם יש בעיות בין מנהלים לבין משרד החינוך והתרבות, אני מוכן להיכנס לזה. לא יעלה על הדעת שעירייה המקבלת ארנונה לא תטפל בחינוך. מדינת ישראל מקבלת מיסים, יש תקציב למשרד החינוך. אם את טוענת שאין לך מינימום של כסף לטיפול נכון ויעיל, אז זו טענה חמורה מאוד. אבל, זה לא שייך לנושא הישיר שאנחנו עוסקים בו היום. אני אבקש מיצחק כהן ומנציגי משרד החינוך לטפל בנושא הזה. הנושאים האלה צריכים להיבדק בתוך משרד החינוך ובמקרה הקונקרטי שלך זה צריך להיבדק גם בתוך עיריית הרצליה.

רבותיי, אני רוצה לסכם את השיבה.

ראשית, אנחנו מאשרים את המסמך עם אותן ההערות והשינויים של אירגון ההורים הארצי וכן יחד עם ההערות של מר יצחק קדמן שלדעתי צריכות להיות חלק מהחלטה, משום שהן נותנות נופך אחר לכל החלטה של היום וזה גם מוסכם עליכם.

שנית, אנחנו מודים לכל אלה שהיו בוועדה המשנה וסייעו לדבר.

שלישית, אנחנו נדגיש שהיעד שלנו הוא לבטל כמה שאפשר יותר מהר את ההשתתפות של ההורים. אנחנו רואים בזה התקדמות ניכרת בהקטנה של הנטל. אבל, צריך להוריד את הנטל. צריך להדגיש זאת משום שזאת המגמה. במסגרת המגמה הזאת באו כל הדברים האלה.

אנחנו יכולים רק להמליץ לרשויות המקומיות לגבי ועדת המעקב. צריך להיות גוף קבוע שמורכב מהמרכיבים שהוצעו פה, זהו דבר חיובי. אני אדבר עם השר ועם המנכ"ל ואני אסביר להם את חשיבות הנושא. אני חושב שאפשר יהיה לשכנע את השר ואת המנכ"ל שהם יראו בהחלטה הזאת החלטה שמשרתת את האינטרס גם של משרד החינוך והתרבות ולא רק את האינטרס של הגורמים האחרים.

אני חוזר ושואל. מעבר לעניין אבטחת מוסדות, מהם הנושאים שנשארו לטיפול המונעים את פתיחת שנת הלימודים?

א' כהן:

שירותי הבריאות.

היו"ר ע' זיסמן:

אם כן יש לנו שתי בעיות.

תודה רבה לכולם.

הישיבה ננעלה בשעה 10:30.